

Dannebrogsviden

Årsberetningen fra Nationalt videncenter om Dannebrog 2016

Af Søren Cruys-Bagger. Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet.
Udarbejdet januar 2017.

Centeret skal, som en af sine væsentlige opgaver, fremme forståelsen af at Dannebrogshistorie, flaget som nationalsymbol samt at flaget som kulturarv har betydning for dansk identitet. Videncenteret rådgiver derfor både offentlige og private organisationer, foreninger eller institutioner. Men mange private personer retter også henvendelse til centeret med spørgsmål om Dannebrog. Centrets arbejde har i 2016 været præget af at dokumentere, informere og formidle viden om Dannebrog. Eksempelvis i forbindelse med artiklen "Sandheden om korset i Dannebrog" som blev bragt i Kristeligt Dagblad i december.

Året har været præget af de 'store' spørgsmål som Hvad er danskhed? Hvorfor er der et Dannebrog i Folketinget? Hvad er det med de to nye officielle danske flagdage, hvor der ikke skal flages med Dannebrog? Hvad er årsagen til at hyggeflaget er kommet i modvind? – som aviserne skrev den 15. juni 2016.

Dannebrog i nutiden

Der har været en stor efterspørgsel efter at få viden om, hvordan Dannebrog skal anvendes. Ca. 30 faglige spørgsmål har været grundigt besvaret af videncenteret. De vigtigste er samlet i Dannebrogsviden – spørgsmål og svar 2016.

Dannebrog er ikke alene statens flag, men alles flag. I nogle lande flages der meget ved offentlige bygninger, mens befolkningen er noget tilbageholdende med privat at bruge landets flaget. I Danmark er det faktisk helt omvendt. Derfor er det selvfølgelig ikke overraskende, at et meget stort antal danskere ser positivt på Dannebrog. Men det har ændret sig. I de seneste fire år er tilslutningen faldet markant. I dag ser kun 83 procent af danskerne på Dannebrog som et positivt symbol.

Der findes ikke noget nationalsymbol, der rummer så mange værdier og holdninger som Dannebrog. Enhver justering eller misbrug af flaget er noget, der i den grad kan bringe sindene i kog. Eksempelvis da man i 2015 afbrændte Dannebrog i forbindelse med en kunstinstallation på AROS i Aarhus.

Danmarks to nye flagdage

Statsministeriet meddelte den 11. marts 2016 at regeringen havde besluttet at indføre officielle flagdage for Grønland og for Færøerne. Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) var glad for at kunne markere rigsfællesskabet over hele Danmark gennem de to nye flagdage hvor der skulle flages med Erfalorsorput den 21. juni og med Merkið den 29. juni.

Med de to nye flagdage findes der 19 officielle flagdage i 2016. På disse dage har statslige myndigheder pligt til at hejse flaget fra deres bygninger, mens privatpersoner og virksomheder selv må bestemme om de vil flage.

Det rejste en del spørgsmål om hvordan Dannebrog skal anvendes sammen med Erfalorsorput og Merkið. Videncenteret var med omkring information, viden og afklaring af de mange spørgsmål vedrørende flagdagene.

Centeret udarbejdede i august 2016 en Dannebrogsviden om netop Erfalorsorput og Merkið.

Dannebrogsviden

I 2016 blev der udarbejdet en Dannebrogsviden om det grønlandske og færøske flag, en Dannebrogsviden med de 10 vigtigste spørgsmål og svar om Dannebrog samt en Dannebrogsviden med centerets årsberetning.

Centeret har i Danmarks-Samfundets nyhedsbreve gennem året haft informationer og viden om Dannebrog. Der har løbende været behov for at synliggøre en række faglige forhold omkring Dannebrog. Også vi 2017 vil der være meddelelser om Dannebrog i nyhedsbrevene.

Dannebrog er kommet i modvind

Danskernes syn på flaget som symbol er blevet mere politiseret. Det viste en undersøgelse som Kristeligt Dagblad offentliggjorde 15. juni 2016. Den folkelige tilslutning til Dannebrog er stadig meget stor, men faldende. Vi kan godt lide vores flag. Kun få forbinder Dannebrog med nationalisme. Alligevel er brugen af flaget i tilbagegang både i lagkagen, på juletræet og på den private flagstang. Undersøgelsen viste eksempelvis at kun 21 procent bruger flaget ved sportsbegivenheder. Men når andelen af personer, der flager på nationale mærkedage, næsten er halveret, er det tegn på en forandring i de nationale forestillinger om Dannebrog som symbol.

Danmarkskanon

Det nationale videncenter udarbejdede et grundigt og omfattende materiale omkring Dannebrog. Vi fandt det meget naturligt at Dannebrog blev synlig som en vigtig del af den danske kultur og dermed skulle med i Danmarkskanonen. Materialet hed "Flaget som kulturarv – før, nu og i fremtiden". Desværre fik vi ikke 'medhold' i kuratorernes arbejde.

De fandt ikke Dannebrog som kulturarv vigtig nok til, at det blev en af de 20 samfundsværdier som blev sat til afstemning. De fandt ikke at Dannebrog kunne begrundes historisk og have betydning for mange mennesker samt have relevans både nu og i fremtiden. Derfor er Dannebrog ikke med som en del af Danmarkskanonen!

Sådan bruges Dannebrog

Danmarks-Samfundet har bedt Nationalt videncenter om Dannebrog om at udarbejde en ny udgave af Sådan bruges Dannebrog. Siden udgivelsen i 2007 har videncenteret besvaret over 250 forskellige spørgsmål om hvordan Dannebrog bør anvendes. I 2013 udgav Danmarks-Samfundet centerets publikation *Håndbog for fanebærere*. Her blev alle forhold vedrørende Dannebrogssammenskrivet. Siden 2007 har der etableret sig rigtig mange forskellige nye måder at anvende Dannebrog på. Anvendelser som i dag er blevet accepteret. Eksempelvis brug af Dannebrog ved nationale og internationale sportsbegivenheder; brug af Dannebrog ved mindehøjtideligheder; brug af Dannebrog sammen med andre nationers flag. Videncenteret er derfor påbegyndt arbejdet med at skrive 2. udgave af bogen *Sådan bruges Dannebrog*.

Dannebrog i byrådssalen

Vi har registreret en stigende folkelig og politisk debat omkring Dannebrog i byrådssalene landet over. Det har ofte skabt partipolitiske udmeldinger og skarpe markeringer i lokalpressen samt synlige holdningsprægede debatter på kommunalbestyrelsesmøderne. Mange byråd har i 2016 besluttet at Dannebrog skal være repræsenteret i byrådssalen. Centeret har besvaret spørgsmål om hvordan det kan gøres.

Afslutning

Dannebrog symboliserer de mange ting og opfattelser, vi forbinder med Danmark og danskhed. Mange danskere har med stolthed synliggjort Dannebrog på rejser i udlandet. Danmark har stået højt i anseelsen hos mange mennesker verden over, der kendte til vores eksistens. Sådan er det desværre ikke helt længere. Dannebrog er kommet under pres. Både som nationalsymbol og som folkets flag.

